

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)
 “ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Теоретичні аспекти обліку і контролю розрахунків з оплати праці та
 напрями їх удосконалення (на прикладі ПАТ «Гемопласт»)»

Виконавець:

Студентка ЦЗФН

Іванова Анжела Денисівна
 (прізвище, ім'я, по батькові)

 /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
 (науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна
 (прізвище, ім'я, по батькові)

 /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	6
1.1. Економічна сутність оплати праці та класифікація виплат працівникам	6
1.2. Нормативно-правова база з обліку розрахунків за виплатами працівникам	13
1.3. Проблемні питання мотивації працівників на підприємствах	20
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	27
2.1. Загальна економічна характеристика ПАТ «Гемопласт»	27
2.2. Документальне оформлення розрахунків із заробітної плати на досліджуваному підприємстві	
2.3. Особливості обліку розрахунків із заробітної плати у ПАТ «Гемопласт»	41
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	50
3.1. Діюча система контролю розрахунків з оплати праці	50
3.2. Аналіз ефективного використання трудових ресурсів на базовому підприємстві	56
3.3. Напрями вдосконалення діючої системи обліку та контролю розрахунків з оплати праці на підприємстві	63
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Взаємини людей настільки складні та різноманітні, що дуже важко піддаються систематизації. Сучасний стан економіки України характеризується спадом виробництва та поглибленням кризових явищ в економіці, зниженням життєвого рівня населення, офіційним безробіттям та розладом фінансової системи, що вимагає пошуку шляхів забезпечення високого рівня добробуту народу на основі раціональної організації оплати праці та створення достатньої кількості робочих місць.

Все це нерозривно пов'язано з підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання, що в свою чергу потребує витрачання певних коштів для досягнення позитивного результату, тобто отримання прибутку, тому знання сутності витрат на оплату праці є дуже важливі [56, 58].

При прийнятті ефективних управлінських рішень вагому роль відіграє достовірна та оперативна інформація про розрахунки з оплати праці на підприємстві. Систему інформаційних потоків щодо розрахунків з оплати праці на підприємстві формують на підставі даних бухгалтерського обліку, які з метою планування, аналізу і контролю за оперативними рішеннями формуються фахівцями з обліку та подаються вищому керівництву [7, с. 39].

Оплата праці – найсуперечливіша категорія в системі умов праці, оскільки саме в ній відбито різнобічні інтереси сторін суспільно-трудових відносин, усі їхні досягнення й прорахунки. Це один із найважливіших показників, що характеризує рівень економічного та соціального стану суспільства і залежить передусім від продуктивності праці [30, с. 115].

Питання обліку та контролю розрахунків із оплати праці приділяють увагу науковці і практики у всьому світі, серед вітчизняних науковців свої дослідження методологічні і методичні проводили: Білуха М.Т., Бунда О.М., Бутинець Ф.Ф., Варламова І. С., Гуцаленко Л. В., Дубініна М. В., Каменська Т.О., Кравченко М.А., Максимова В.Ф., Саух І. В., Червінська Л. П. та інші [5, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 26, 26,

31, 35, 36, 55, 56, 65]. Проте, на нашу думку, детального обґрунтування економічної сутності обліку і контролю розрахунків із заробітної плати, визначення проблем мотивації працівників в Україні, розв'язання різних за ступенем методичної вичерпності питань обліку потребують дослідження для прийняття успішних управлінських рішень.

В Україні необхідні сучасні зміни в організації й стимулюванні ефективності праці, зміна трудового законодавства, оптимізація диференціації доходів працівників та їх оподаткування, з метою наближення до європейських стандартів, що є обов'язковою передумовою сталого соціально-економічного розвитку країни. Прагнення України до європейських стандартів є закономірною потребою у своєчасній, об'єктивній і достовірній інформації щодо розрахунків з оплати праці з погляду кожної із сторін соціально-трудових відносин – держави, роботодавця і найманого працівника. Метою успішного бізнесу має бути баланс цих трьох сторін.

Мета і завдання випускної роботи. Метою є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку, аналізу та внутрішньому контролю розрахунків з заробітної плати, а також розробка напрямів щодо їх удосконалення.

Для досягнення визначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити економічну сутність оплати праці та класифікацію виплат працівникам;
- вивчити нормативно-правову базу з обліку розрахунків за виплатами працівникам;
- дослідити основні проблемні питання мотивації працівників на підприємствах;
- надати загальну економічну характеристику об'єкту дослідження і проаналізувати фінансово-господарську діяльність досліджуємого підприємства;
- вивчити документальне оформлення розрахунків із заробітної плати на досліджуваному підприємстві;
- дослідити особливості обліку розрахунків із заробітної плати на підприємстві (облік нарахування та утримань із заробітної плати);

- розглянути теоретичні аспекти і діючу систему контролю розрахунків з оплати праці;
- провести аналіз ефективного використання трудових ресурсів на базовому підприємстві;
- розкрити недоліки та напрями вдосконалення діючої системи обліку та контролю розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Об'єктом дослідження у випускній роботі виступають процеси, що забезпечують ефективність обліку, аналізу та контролю розрахунків із заробітної плати.

Предмет дослідження є організаційно-методичні аспекти обліку, аналізу і контролю розрахунків із заробітної плати у ПАТ «Гемопласт».

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові та спеціальні методи, серед яких: діалектичний і системний підходи, метод індукції і дедукції, аналізу і синтезу, метод порівняння, спостереження, історичний і логічний. У доповнення до цього використано такі статистичні методи, як: факторний, кореляційний та регресійний аналіз.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік і внутрішній контроль розрахунків з оплати праці, наукові праці вітчизняних учених, періодичні видання, матеріали міжнародних і наукових конференцій, дані первинного обліку, статистичної та фінансової звітності досліджуваного підприємства, дані з мережі Інтернет.

Публікації та апробація результатів дослідження. Публікація тез «Проблемні питання мотивації працівників на підприємствах» на тему кваліфікаційної роботи була здійснено у рамках міжнародної наукової конференції у 2020 році [67].

ВИСНОВКИ

На базі проведеного дослідження, вивчаючи нормативно-правові акти, наукову і періодичну літератури, облікову первину документацію та фінансову звітність базового підприємства стосовно обліку розрахунків із заробітної плати, нами було зроблено наступні висновки:

1. В сучасній економічній теорії праця вважається фактором виробництва, а заробітна плата – ціною використання праці робітника. За результатами досліджень нормативної бази, що регулює порядок ведення обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві, встановлено, що поняття «оплата праці» та «заробітна плата» мають різне тлумачення на законодавчому рівні. Згідно законодавства України, заробітна плата має великий перелік виплат, з яких формується основна, додаткова заробітна плата та інші заохочувальні і компенсаційні виплати, але більшість верст населення залишаються невдоволеними розміром своїх доходів, отриманих у вигляді заробітної плати.

2. Процес реформування нормативних актів з обліку розрахунків за виплатами працівникам триває з моменту отримання незалежності Україною. Головним недоліком діючої нормативно-правової бази, що потребує термінових змін залишається Кодекс законів про працю України, який був затверджений ще за радянські часи, коли існувала соціалістична модель економіки. В Україні нормативно-правове регулювання виплат працівникам на підприємствах, установах та організаціях здійснюється на таких трьох рівнях: макрорівень, мезорівень, макрорівень,

3. Мотивація – це процес стимулювання будь-якої людини чи групи людей до діяльності, спрямованої на досягнення цілей як свого підприємства, так і особистих цілей. Це внутрішня сила, що спонукає індивіда до дії. З метою покращення організації обліку витрат на оплату праці на підприємствах було досліджено питання мотивації на підприємствах і рекомендовано запроваджувати різні види мотивації: участь у капіталі підприємства, додаткові види відпусток, додаткові види

доплат і премій. Вважаємо, що підприємство має бути зацікавлене у розкритті потенціалу своїх робітників, отримуючи від цього збільшення продуктивності праці. На наш погляд основним завданням, яке необхідно вирішити підприємству - створити єдиний обґрунтований механізм, методи і способи мотивації праці персоналу, які б дали змогу зацікавити працівників у результатах своєї праці.

Для проведення дослідження діючої практики та вивчення особливостей обліку розрахунків із заробітної плати було обране виробниче підприємство - ПАТ «Гемопласт» розташовано у місті Білгород-Дністровський Одеської області. ПАТ «Гемопласт» виробляє засоби медичного призначення, широку гаму виробів по догляду за хворими та більш ніж 100 найменувань товарів господарсько-побутового призначення з полімерів. Кожний виріб медичного призначення – одноразового використання.

Бухгалтерський облік повністю автоматизований – використовується форма ведення обліку із застосуванням бухгалтерської програми «1С: Підприємство 8.2» конфігурація «Управління виробничим підприємством для України». Фінансова звітність ПАТ «Гемопласт» складається за МСФЗ і кожен рік підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором.

У випускній роботі нами було проведено розрахунки основних економічних показників, проаналізовано фінансовий стан підприємства і ефективність використання трудових ресурсів підприємства. За результатами можна зробити такі висновки:

1. Аналіз основних показників діяльності ПАТ «Гемопласт» свідчить про те, що фінансовий стан підприємства за аналізований період суттєво погіршився. Підприємство збиткове. Зменшення валового прибутку ПАТ «Гемопласт» у 2018 році на 22024 тис. грн. у порівнянні з 2016 роком було викликано зменшенням виручки від реалізації у 2018 році проти 2016 року на 15679 тис. грн. та ростом собівартості реалізації на 4006 тис. грн у 2018 році, що привело до збільшення збитку у п'ять раз.

2. Баланс ПАТ «Гемопласт» є неліквідним, оскільки не виконується умова абсолютної ліквідності. Нестача грошових коштів для покриття заборгованості по

розрахункам за товари, роботи, послуги, з бюджетом та по оплаті праці склала 171124 тис. грн. на початок 2018 року, а на кінець 2018 року збільшилась майже удвічі.

Аналіз платоспроможності ПАТ «Гемопласт» показав, що платоспроможність підприємства за останні три роки істотно погіршилася. У 2018 році ПАТ «Гемопласт» у змозі за рахунок наявних грошей покрити лише 0,01% поточних зобов'язань підприємства (нормативне значення від 20 до 25%).

3. Співвідношення доходів та витрат підприємства призвело до чистого збитку у 2018 році на суму 281095 тис. грн., що в 5 разів більше, ніж у 2017 році – 54059 тис.грн. Негативні тенденції збитковості підприємства потребують стратегічних управлінських рішень від керівництва підприємства, щоб зупинити ці негативні процеси і відновити прибутковість підприємства. Оптимальним рішенням, для виходу підприємства із кризи зараз може бути отримання державного заказу на виробництво необхідних медичних товарів, які використовуються у боротьбі із коронавірусом, наприклад: пластмасові медичні окуляри, захисні медичні екрани і багато інших медичних товарів, випуск яких можливий, завдяки спеціальному обладнанню ПАТ «Гемопласт». Якість продукції ПАТ «Гемопласт» набагато вища, ніж у імпортних виробників аналогічних товарів, що підтверджено міжнародними сертифікатами якості.

4. Найважливішим показником ефективності трудових ресурсів є продуктивність праці, яка зменшилась на 43,1 тис. грн. на 1 працівника за рік, а також – на 184,98 грн у день і на 26,01 грн у годину на одного працівника. Зумовлено це зменшенням чистого доходу від реалізації продукції у 2018 році на 15018 тис. грн і вказує про неефективне використання трудових ресурсів.

5. Аналіз структури фонду оплати праці ПАТ «Гемопласт» показав, що основну частку у загальній сумі витрат на заробітну плату складає фонд оплати праці у 2018 році – 87,5%. Негативним для працівників ПАТ «Гемопласт» є зменшення у структурі виплат премій і винагород з 9,5% у 2015 році до 5,7% - у загальній структурі виплат у 2018 році. Зменшення у структурі заробітної плати відсотку премії та винагород не мотивує працівників щодо зростання

продуктивності праці на виробництві, працівники втрачають інтерес до збільшення результатів.

6. Аналіз оплатомісткості показав, у звітному році порівняно з попереднім відбулося зменшення чистого доходу від реалізації на 15018 тис. грн. і збільшення витрат по заробітній платі і відрахуванням на соціальні заходи на +8727 тис. грн. Негативним є той факт, що оплатомісткість випущеної продукції збільшилась до 43,5 грн на 1 грн отриманого доходу, за рахунок цього факту відбулося збільшення собівартості на 9161,57 тис. грн.

Керівництво ПАТ «Гемопласт» стверджує, що на діяльність Товариства впливає нестабільність цінової та економічної політики держави, зростання індексу інфляції, що приводить до зростання цін на матеріали та сировину, а також на послуги, що обумовлює платоспроможність замовників, значний податковий тиск на результати діяльності підприємства та фонд оплати праці; нестабільність законодавства України, а також негативний вплив макроекономічних процесів, і як наслідок, зниження обсягів промислового виробництва в цілому і зниження ділової активності емітента. Вирішення цих проблем можливо лише у разі змін в економіці та податковій політиці держави.

На підприємстві ПАТ «Гемопласт» застосовують для основних працівників відрядно-преміальну оплату праці. Премія встановлюється за досягнення визначених показників: виконання плану виробництва продукції, завдань по якості продукції або економії у витратах матеріальних, чи будь яких інших видів ресурсів. Усім іншим категоріям працівників у ПАТ «Гемопласт» нараховують заробітну плату за тарифною системою, яка є основою для диференціації заробітної плати відповідно по кваліфікації. Облік розрахунків з оплати праці у ПАТ «Гемопласт» ведуть на синтетичному рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». До рахунку 66 відкривають три субрахунки

У ПАТ «Гемопласт» функції внутрішнього контролю, згідно із наказом про облікову політику виконує головний бухгалтер і інвентаризаційна комісія, склад якої затверджує керівник підприємства. Основна мета внутрішньогосподарського контролю оплати праці на досліджуваному підприємстві виконується вчасно: це

перевірка дотримання нормативно-правових актів при нарахуванні заробітної плати і утримань із неї, правильність ведення бухгалтерського обліку з заробітної плати та оцінка ефективності діяльності робітників підприємства.

За результатами проведеного дослідження діючої системи обліку та системи контролю у ПАТ «Гемопласт» нами були надані рекомендації керівництву підприємства, які сприятимуть підвищенню економічної ефективності, завдяки прийнятим своєчасно, ефективним управлінським рішенням:

1. Підприємство має посилити організацію праці, а саме: необхідно оновити колективний договір у частині нормування праці і її тарифікації. Особливістю ПАТ «Гемопласт» є робота працівників у цехах, що виробляють медичні товари, у стерильних умовах. Працівники проходять кожну зміну повну обробку спеціальними речовинами, але заробітну плату їм нараховують за тарифами, як у цехах із виготовлення побутових виробів. Рекомендуємо керівництву підприємства диференціювати оплату праці працівників, що знаходяться в особливих умовах праці, у порівнянні із іншими.

2. На підприємстві застосовують застаріле Положення про преміювання, яке рекомендуємо керівництву оновити щодо відсотків та розміру премій згідно із економічними реаліями сьогодення. Необхідно розробити нове положення для отримання такої мети: підвищення продуктивності, ефективне використання фонду оплати праці, власна система мотивації, додаткова відпустка за трудові досягнення на протязі року, раціональне впровадження додаткових видів оплат з урахуванням специфіки підприємства і інші мотиваційні фактори.

3. Мотивація працівників є основним фактором, який підвищує продуктивність праці у зарубіжних країнах. Практика успішних вітчизняних підприємств та підприємств зарубіжних країн, показує, що одним із видів мотивації праці персоналу є: участь у капіталі підприємства, що ми рекомендуємо застосовувати у ПАТ «Гемопласт», а також і інші матеріальні стимули: додаткові види відпусток, додаткові види доплат і премій.

4. Посилити відповідальність осіб, що заповнюють документи і довести до відома про неприпустимість виправлень у документах. Під час перевірки первинних

документів (табелі) і перевірки достовірності відображеної інформації у синтетичному і аналітичному обліку, ми виявили як недолік - виправлення у первинних документах. Всі виправлення були підтверджені підписом виконавців первинних документів.

5. Підвищити ефективність використання фонду оплати праці, яке пов'язане із зменшенням обсягів чистого доходу і низькою продуктивністю праці немотивованих працівників. Аналіз обліку за використанням фонду заробітної плати показав, що кошти використовуються не ефективно на 1 грн чистого доходу було витрачено 43,5 грн оплатити праці.

6. З метою удосконалення системи внутрішнього контролю рекомендуємо посилити контрольні дії за кожним з етапів розрахунків із заробітної плати: контрольною реєстрацією документів, нарахуванням заробітної плати, підрахунком утримань із заробітної плати та нарахувань із неї, підготовкою платіжних документів. Це можуть бути вибіркові перевірки операцій з будь якого циклу.

7. Враховуючи те, що на підприємстві застосовується автоматизована система обліку оплати праці, рекомендуємо створити автоматизовану систему контролю - при її розробці встановити контроль пов'язаних операцій (підрахунок, утримання, нарахування), тоді зникає можливість різних викривлень та зловживань.

8. Удосконалюючи внутрішній контроль необхідно перевірки спрямовувати на контроль на рівні реквізитів з метою уникнення механічних помилок та на дотримання технологічного процесу обробки інформації у бухгалтерській програмі, що передбачає неможливість виконання наступної процедури обробки без завершення попередньої процедури. Від організації обліку оплати праці залежить рівень витрат підприємства, якість, правдивість, справедливість, повнота і своєчасність розрахунків з персоналом з оплати праці. Застосування наданих рекомендацій, сприятиме удосконаленню обліку і контролю розрахунків із заробітної плати у ПАТ «Гемопласт» для цього необхідно організувати мотивацію працівників таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці та ефективному використанню робочого часу і ефективному використанню грошових коштів на заробітну плату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алікіна О.В., Ільїч Л.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч. посіб. Київ: Алерта, 2010. 734 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Ринкова економіка: основні поняття і категорії: Навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 263 с.
3. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємств. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колективна монографія / за ред. Слатвінського М.А. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. С. 151–156.
4. Белінська О.В., Яцунська О.С. Облік оплати праці, утримань та відрахувань на соціальні заходи. Фінансовий облік-2: навч. посіб. / за ред. д.е.н., професора Н.О. Лоханової. Одеса: ротапринт ОНЕУ, 2017. С. 89-137.
5. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Укр. акад. оригін. ідей, 2005. 888 с.
6. Бойко Є.В. та ін. Мотивація персоналу: Навч. посіб. Запоріжжя: ЗДИА, 2004. с. 310.
7. О. М. Бунда, Ю. М. Матяш .Бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці в управлінні підприємством. Інтернаука: міжнародний науковий журнал. 2016. № 12(2). С. 38-41.
8. Бухгалтерський словник. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2001. 224 с.
9. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За ред. Ф.Ф. Бутинця. - 8-ге вид., доп. і перероб. Львів: ПП «Рута», 2009. 912 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі: Монографія / Ф.Ф. Бутинець, Н.І. Петренко. Житомир, 2003. С. 408.
11. Варламова І. С., Єрмоленко К.В. Особливості організації обліку праці та розрахунків із заробітної плати. Вісник Запорізького національного університету. Сер.: Економічні науки. 2019. Вип.1 (41). С. 51-56.

12. Вороная Наталія, Білова Наталя, Чернишова Наталія. Правове регулювання оплати праці. Податки & Бухоблік, 2016. № 50 URL:<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/june/issue-50/article-18967.html> (дата звернення 15.03.2020)

13. Волковська Л.О. Внутрішній контроль: економічна сутність та місце в системі управління. Науково-економічні аспекти розвитку підприємств аграрної сфери: облік, оподаткування і контроль. Всеукраїнська науково-практична інтернетконференція. (м. Херсон 21-22 листопада 2019 р.). Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 23-23.

14. Гамова О. В., Козачок І. А, Федоренко Т.В. Внутрішній контроль заробітної плати на підприємстві. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 2. С. 31-38.

15. Гончар Л.В. Рубан А.Є. Організація внутрішньогосподарського контролю операцій з оплати праці та шляхи його удосконалення. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2010. № 3(53). Ч. 2. С. 59-61.

16. Гнатенко Є. П. Санченко О. В. Аспекти обліку та законодавчо-нормативного регулювання оплати праці. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(1). С. 74 - 83.

17. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 496 с.

18. Гуцаленко Л.В. Каправа О.С. Облік оплати праці: проблеми та напрями вдосконалення. Економіка і суспільство: електр. наук. фах. вид. Мукачівський державний університет. 2018. Вип. 18. С. 894-899.

19. Дідченко О. І., Крецул М. М. Економічна оцінка ефективності використання трудових ресурсів, 2014. С. 185-192. URL:http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_185.pdf (дата звернення 14.03.2020)

20. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2003. 300 с.

21. Зіновська С. І. Необхідність проведення оцінки ефективності використання персоналу на промислових підприємствах. Сучасні наукові дослідження на шляху

до вдосконалення економічного потенціалу країни. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 22 Вересень 2018 р.). Дніпро: НО «Перспектива», 2018. С. 39-41.

22. Економічний аналіз. Навч. посібник. / За ред. Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ, 2015. 310 с.

23. Економічний тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки. / За ред. Гордієнко Д.Д. Київ: КНТ, 2006. 308 с.

24. Єлісєєва О. К., Серб А. Д. Облік і аналіз заробітної плати на промисловому підприємстві. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 6(1). С. 98-102.

25. Калягіна О. М., Дубініна М. В. Нормативно-правове регулювання та забезпечення обліку розрахунків з оплати праці на сільськогосподарських підприємствах. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки, 2015. Вип. 15(1). - С. 149-152. URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_15\(1\)__40](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_15(1)__40) (дата звернення 17.03.2020)

26. Каменська Т. О., Редько О. Ю. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посіб. наук. шк. аудиту. Нац. центр обліку та аудиту. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство». 2015. С. 6-18.

27. Коваленко О.В., Привалова К.В. Вдосконалення системи оплати праці на підприємстві. Економічний вісник ЗДІА. 2014. с. 60-66.

28. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. (зі змінами і доповненнями). URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 18.12.2019)

29. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення 17.12.2019)

30. Корягін М. В., Попкова О. О. Структура фонду оплати праці як основа організації бухгалтерського обліку. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/12691/1/21_108-119_Vis721menegment.pdf (дата звернення 22.02.2020).

31. Кравченко М. А. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві. [Електронний ресурс]. Ефективна економіка, 2010. № 5. URL:<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=219> (дата звернення 14.02.2020)
32. Кулішов В. В. Мікроекономіка: основи теорії і практикум: Навч. посібник. Львів: Магнолія плюс, 2004. 332 с.
33. Круш П. В. Тульчинська С.О. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 328 с.
34. Лівашко Т.В., Ткачук Н.Ю. Соціально-економічна сутність мотивації праці. Економічний вісник ЗДІА. 2012. Вип. 3. С. 83-89.
35. Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку: монографія. Одеса: ОДЕУ, 2005. С. 103-105.
36. Максимова В. Ф. Ефект удосконалення обліку та контролю для позитивної динаміки розвитку і економічної стабільності підприємства. Бухгалтерський облік і аудит. 2013. № 9. С. 23-27.
37. Носкова С.А., Татарченко О.М., Завойських Ю.А. Факторний аналіз фонду оплати праці працівників виробничого підприємства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2015. № 6. С. 103-109.
38. Овсяк Н. В. Організаційно-економічні основи побудови внутрішнього контролю витрат на оплату праці. Проблеми економіки. 2014. № 2. С. 249-254.
39. Палеха Ю.І. Менеджмент персоналу: Навч. посіб. Київ: Видавництво «Ліра-К». 2010. с. 338.
40. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 14.02.2020)
41. Подвальна Н. Е. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і фонду оплати праці. Економічний аналіз. Навч. посібник. / За ред. Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ, 2015. С. 87-114.

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України № 601 від 28.10.2003 р. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>(дата звернення 09.01.2020)

43. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: зі змінами і доповненнями від 05.10.2017 № 2164-VIII.URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 17.10.2019).

44. Про відпустки: Закон України від 15.11.96 р. №504/ 96-ВР. URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр> (дата звернення: 16.10.2019).

45. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів: Закон України від 03.08.2014 № 1621. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-18>(дата звернення: 15.10.2019).

46. Порядок подання фінансової звітності. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р. № 419, зі змінами та доповненнями. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF> (дата звернення: 14.12.2019).

47. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 №2464–VI: URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 18.10.2019).

48. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ Міністерство Фінансів України, зі змінами та доповненнями від 30.11.2004 № 291. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 14.11.2019).

49. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати: Наказ Державного комітету зі статистики України від 13.01.2004 № 5. - URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04> (дата звернення: 16.10.2019).

50. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 №1282–XII. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1282-12> (дата звернення: 15.10.2019).

51. Про колективні договори та угоди: Закон України від 01.07.1993 р. № 3356-ІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12> (дата звернення: 14.12.2019).

52. Про оплату праці: Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>. (дата звернення: 22.11.2019).

53. Про затвердження про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р № 1266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1266-2001-%D0%BF> (дата звернення: 05.11.2019).

54. Про затвердження Порядку подання документів для застосування податкової соціальної пільги. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 №1227. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-2010-%D0%BF> (дата звернення: 10.11.2019).

55. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці: Наказ Державного комітету зі статистики України від 25.12.2009 № 496. URL: https://minfin.com.ua/taxes/!news/nnakderjkomstat_489/nnakderjkomstat_489.htm (дата звернення: 11.12.2019)

56. Савченко Н.М. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень / Н.М. Савченко/ Вісник ЖДТУ. 2010. № 4 (54). с. 286 – 287.

57. Саух І. В. Внутрішній контроль затрат на оплату праці: організаційний підхід. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2011. № 3 (57). С. 146–151.

58. Саух І. В. Витрати на оплату праці: економічна сутність. Вісник ЖДТУ. 2010. № 4 (54). С. 288-292.

59. Словник термінів ринкової економіки / За ред. професора Науменка В.І. Київ. 1996. 272 с.

60. Сукач О.О. Теоретичні аспекти класифікації витрат на оплату праці. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 4 (51). С. 144-151

61. Сьомченко В. В., Засипко К. О. Заробітна плата як соціально-економічна категорія. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2016. № 1. С. 121-127.

62. Ходаківська Л. О. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків з оплати праці. Економіка і суспільство. 2018. №17. С. 668-673.

63. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 09.01.2020).

64. Цимбалюк С.О. Гідна оплата праці в системі управління підприємством: концептуальні засади та індикатори оцінювання. Стан та перспективи розвитку управлінських наук: український та польський досвід: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф (Київ, 5-6 жовт. 2017 р.) Київ: КНЕУ, 2017. С. 175–181.

65. Червінська Л.П. Економіка праці: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. с. 288.

66. Черкашина Т. В., Бірук А.С. Гармонізація обліку заробітної плати на підприємствах за міжнародними стандартами. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: тези допов. IV міжнар. наук.-практ. інтернет конф. (Тернопіль 28 грудня 2018 р.) Тернопіль, 2018. С 117-120.

67. Черкашина Т. В., Іванова А. Д. Проблемні питання мотивації працівників на підприємствах. Напрями та сучасні чинники розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти: тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф., 8 травня 2020 р. м. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2020.

68. Щирба І. М. Сутність облікової політики підприємства щодо витрат на оплату праці та факторів впливу на її формування. Вісник ЖДТУ. 2009. Серія: економічні науки. Вип. 4(50). С. 191-193.

69. Юрчук Н.П. Інституційне регулювання обліку оплати праці у сільському господарстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1228>. (дата звернення 03.02.2020).